

How to write a discussion section?

Tartışma bölümü nasıl yazılır?

Öner Şanlı, Selçuk Erdem, Tzevat Tefik

ABSTRACT

Writing manuscripts to describe study outcomes, although not easy, is the main task of an academician. The aim of the present review is to outline the main aspects of writing the discussion section of a manuscript. Additionally, we address various issues regarding manuscripts in general. It is advisable to work on a manuscript regularly to avoid losing familiarity with the article. On principle, simple, clear and effective language should be used throughout the text. In addition, a pre-peer review process is recommended to obtain feedback on the manuscript. The discussion section can be written in 3 parts: an introductory paragraph, intermediate paragraphs and a conclusion paragraph. For intermediate paragraphs, a “divide and conquer” approach, meaning a full paragraph describing each of the study endpoints, can be used. In conclusion, academic writing is similar to other skills, and practice makes perfect.

Key words: Academic medicine; discussion section; writing a manuscript.

ÖZET

Kolay olmamasına karşın, akademisyenin başlıca görevi yapılan çalışmaların yer aldığı makaleleri kaleme almaktır. Bu derlemenin amacı makalelerin tartışma kısmının nasıl kaleme alınması gerektiğini özetlemektir. Bunun yanında, makalenin geneli hakkında da; bazı önemli konulara değinilmiştir. Genel olarak, makaleye oryantasyonu kaybetmemek açısından, makale üzerinde düzenli olarak çalışma tavsiye edilmektedir. Temel bir kural olarak makale mümkün olduğu kadar basit, açık; ancak etkili bir dille kaleme alınmalıdır. Ayrıca, makale konusunda geribildirim almak için konu ile ilişkili veya ilişkisiz meslektaşlarımızdan ilave görüş istemekte fayda vardır. Tartışma bölümü giriş paragrafı, ara paragraflar ve sonuç paragrafı olarak 3 kısımda yazılabilir. Ara paragrafların yazımında, çalışmanın her bir sonucu için bir paragraf yazılmasını öngören “böl ve yönet” yaklaşımı kullanılabilir. Sonuçta, akademik yazı yazma da diğer beceriler gibidir, pratik yaptıkça ustalaşılır.

Anahtar sözcükler: Akademik tıp; makale yazımı; tartışma bölümü.

Giriş

Akademik hayatta üretilen bilginin paylaşımı makale yazma yolu ile olmaktadır. Ancak makale yazımı biz hekimlerin yoğun işyükü ve bilimsel bilgi paylaşım dili olan İngilizce’nin anadilimiz olmaması nedeni ile oldukça zor bir uğraştır.

Bu derlemenin amacı bilimsel makale yazımının en önemli ve muhtemelen de; en sevimsiz kısmı olan “tartışma” bölümünün nasıl kaleme alınması gerektiğini özetlemek, bunun için kendi pratiğimizde uyguladığımız kolay yolları göstermek ve bu konuda sık yapılan hataları paylaşmaktır. Bunu yaparken makale yazım sürecinin genelini ilgilendiren bazı

konulara girilmesi kaçınılmazdır. Bu nedenle bu derleme makalesinde iki bölüm halinde hem makale yazma sürecinin genelini; hem de sadece tartışma bölümünü ilgilendiren konular ele alınacaktır.

A) Genel makale yazım süreci konusundaki yaklaşımlar:

1. Makale yazımı için vakit ayırma stratejisi nasıl olmalı?: Bu konuda iki farklı yaklaşım oluşturulabilir. Bunlardan ilki her gün en az 30 dakika makale yazımına vakit ayrılmasıdır. Bu süre haftada 3,5 saat eder ki; bu durum birkaç hafta gibi genel olarak uzun kabul edilebilecek bir zaman diliminde makale yazım sürecinin sonuçlandırılmasını sağlar. Bu yaklaşımın temel avantajı bir takvime uyulduğunda akademik çalışma alışkanlığının

Department of Urology,
İstanbul Faculty of Medicine,
İstanbul University, İstanbul,
Turkey

Submitted:
12.02.2013

Accepted:
02.04.2013

Correspondence:
Öner Şanlı
Department of Urology,
İstanbul Faculty of Medicine,
İstanbul University, 34093
İstanbul, Turkey
Phone: +90 535 300 12 36
E-mail: onersanli@hotmail.com

©Copyright 2013 by Turkish
Association of Urology

Available online at
www.turkishjournalofurology.com

elde edilmesi ve makale ile ilgili motivasyonun sürekli olarak yüksek tutulmasıdır. Bu konudaki diğer yaklaşım ise; tek seferde örneğin 1 hafta sonunda makale yazım sürecini bitirmektir. Bu süreç hedefe ulaşmada hızlı sonuç verse de; uzun konsantrasyon süreleri makale yazma sürecinde sıkılmalara ve motivasyon kaybına neden olabilir. Araya giren ve makale yazımı ile ilişkisiz konulardaki günlük çalışma gereksinimleri de; makale yazma sürecini uzatabilir. Yazı tamamlanana kadar geçen soğuma periyodları genellikle literatürün yeniden gözden geçirilmesini gerektireceğinden vakit kaybına neden olabilir. Bu nedenle makale yazma sürecine en uygun yaklaşımın motivasyonun sürekli yüksek tutulduğu her gün yazma stratejisi olduğu düşünülmektedir.

Özellikle makaleyi yazmadan önce bir şablonun oluşturulması ve yazının teorik olarak düşünce düzeyinde tamamlanması başlangıçtaki en önemli adımdır. Bu sebeple şablon oluşturulurken dikkat dağıtıcı unsurlardan uzak kalınarak 1-2 saat bu adım için ayrılmalıdır. Diğer taraftan makale yazım sürecine daha çalışma tamamlanmadan (hatta proje aşamasında) başlanmalıdır. Bunun amacı, makale yazım metodolojisi ile çalışmanın eksik yönlerini görmek ve bunları gidermek için çalışma tamamlanmadan uğraş vermektir. Genel olarak çalışma sonuçlandırıldıktan sonra, yazım aşamasında fark edilecek problemlerin çözülmesi oldukça zor olmaktadır. Burada en azından taslak olarak “giriş” ve “gereç ve yöntemler” bölümleri yazılabilir ve hatta numerik verilerin işlenebileceği tablolar oluşturulabilir. Bu tablolar daha sonra “sonuç” bölümü olarak kâğıda dökülebilir.^[1]

2. Makale nasıl kaleme alınmalı?: Bu konuda bilinmesi gereken en önemli konu, makalenin *sade, açık ve etkili* şekilde kaleme alınmasıdır.^[2] Burada amacın okuyucunun kolayca anlayabileceği şekilde bulgularımızı paylaşmak olduğu unutulmamalıdır. Bizim bu konudaki yaklaşımımız, makalenin yapılandırılmış bölümlerinin¹ hepsinin aynı anda kaleme alınması ve makale yazma sürecinin daha ilk literatürün okunması ile birlikte başlamasıdır. Böylece literatürler okundukça meydana gelen yeni çağrışımlar ve kendi kendine yapılan fikir jimnastikleri hemen kâğıda yansımış olur. Ancak bunu yaparken sonuçlarınızın eksiksiz belirlenmiş olması ve kabaca makalenin vermesi gereken mesajın oluşmuş olması gerekir. Böylece “avcı” yaklaşımı olarak nitelendirilebilecek bu yaklaşım ile doğrudan ve hızlı olarak hedefe gidilebilir. Bu konudaki diğer bir yaklaşım ise “kolleksiyoncu” yaklaşımıdır.^[3] Bu yaklaşımda önce potansiyel bulgular ve literatür toplanır, okunur ve sonrasında ürüne dönüştürülür. Bize muhtemelen cerrahi bakış açısı ile birebir örtüştüğü için “avcı” yaklaşımı daha uygun ve kolay gelmektedir. Bununla birlikte, akademik gelişime paralel bir şekilde, makale yazımına yeni başlamış meslektaşlarımız “kolleksiyoncu” yaklaşımını tercih edebilir.

Öte yandan, araştırma ekibinin farklı yaş gruplarından oluşmasının avantajları olduğunu düşünmekteyiz. Bu avantajlar; genç meslektaşımızın heyecanı ve enerjisi, orta yaştaki meslektaşımızın araştırmayı ve makaleyi nasıl yöneteceğini bilmesi ve deneyimli araştırmacının ise makaleye yön verici katkı yapması olarak sıralanabilir. Ancak bu ekibin uyum içinde çalışması için aralarında bir lider belirlenmeli ve belli aralıklarla ilerleme toplantıları yapılmalıdır. Ayrıca, araştırmadaki kişilerin farklı alanlardaki yetenek ve tecrübeleri (örneğin; araştırma metodları, hastalara ulaşım, proje hazırlama, fonlara ulaşım, istatistik analiz vb.) araştırma sürecinde görev paylaşımını belirleyecek ve makalenin olgunlaşmasına pozitif yönde katkı sağlayacaktır. Paylaşılan görevlerin belirlenen zaman sınırı içinde yapılması araştırmacıların motivasyonunu korurken verilerin güncelliğini kaybetmesini de önleyecektir.

Bizim görüşümüze göre makalenin özet (abstract) kısmı makale tamamlandıktan sonra en son yazılmalıdır. Bunun nedeni makale metninin yazılması sırasında çalışma sonuçlarının öneminin değişebilmesidir. Ancak çalışmalar makale haline dönüştürülmeden önce çeşitli kongrelerde sunulmuş olduğundan genelde elde bir bildiri özeti bulunmaktadır. Bu özeti makalenin kaleme alınma sürecinde referans olarak kullanılması da makalenin yönünün kaybedilmemesi için faydalı olabilir.

Diğer taraftan referanslar makale kaleme alınırken hemen yerleştirilmeli, referansların yerleştirilmesi kesinlikle sona bırakılmamalıdır. Çünkü özellikle tartışma paragraflarında ilişkili referansları hatırlamak güç olabilir. Referans yerleştirilmesi için diğer bölümlerde detaylandırılan bilgisayar programlarının kullanılması oldukça rasyonel bir yaklaşımdır.

3. Hedef dergi hangisi olmalıdır?: Aslında tartışmanın nasıl yazılması gerektiği konusu hedef dergi seçimi ile doğrudan bağlantılıdır. Çünkü hedef derginin öngördüğü kelime sayısı en çok tartışma bölümünü etkilemekte ve makalenin kaleme alınmasından sonra hedef derginin kuralları nedeni ile yapılacak kısaltmalar en çok tartışma bölümünden yapılmaktadır. Doğru yazının doğru dergi ile buluşturulması için ise; eldeki verilerinin bilimsel açıdan tam ve doğru olarak anlaşılması gereklidir. Daha önce benzer makaleler basılmış olabilir; ancak bu konuda verilen yeni mesajlar veya yeni bakış açıları makalenin basılmak üzere kabul edilmesini kolaylaştıracaktır. Günümüzde genelde mevcut bilgiyi doğrulayan değil; sorgulayan makaleler ilgi çekmektedir. Ancak bunu yaparken klasik bilgi özel durumlar haricinde sorgulanmamalıdır. Örneğin “laparoskopik cerrahi açık cerrahiden daha fazla ağrıya neden olmaktadır” veya “eğitim almadan laparoskopik cerrahiye başlanabilir” sonucunu veren yazılar kabul edilmeyecek ve hedef dergi editörü tarafından verilerin yeniden gözden geçirilmesi istenerek makale iade

¹Makalenin yapılandırılmış bölümleri (IMRAD): Introduction, Material & Methods, Results and Discussion

edilecektir. Ayrıca hedef dergi seçilirken aynı dergiden yakın zamanda benzer bir yazının basılıp basılmadığı da araştırılmalıdır. Çünkü dergi editörleri dergilerindeki sınırlı alanı benzer sonucu veren makalelere ayırmak istemeyeceklerdir.

Makalenin başlığı, makalenin yapılandırılmış bölümleri kadar önemlidir. Başlık elde edilen sonuçlar arasından en çarpıcı olanı veya yeni bir bakış açısı getireni olabilir. Daha makaleyi kaleme almaya başlamadan önce 2-3 adet başlığın belirlenmesi ve metnin başına yazılması yazıya olan motivasyonu artırır. Makalenin yazılma sürecinde de tartışmanın yoğunluğuna göre bunlardan birisi seçilebilir. Ancak başlığın hedef dergi ajandasına uygun olup olmadığı önceden araştırılmalıdır. Örneğin; “Laparoskopik parsiyel nefrektomide dikenli sütür kullanımı sıcak iskemisi süresini kısaltmaktadır” başlığını içeren bir yazı “Original Investigations and Seminars in Urologic Oncology” dergisine gönderilmemelidir. Çünkü makale konusu dergi ajandası dışında kalmaktadır.

4. Yazılan makale konusunda ilave görüş (pre-peer review) alınmalı mıdır? Kaleme alınan makale hedef dergiye gönderilmeden önce mutlaka iç ve dış hakemlerden görüş alınmalıdır.

^[1] İç hakemler, “genel iç hakemler” ve “ekspert iç hakemler” olarak iki kategoride değerlendirilebilir. Genel iç hakemler; sizin konunuz ile direkt ilişkisi olmayan (örneğin üroloji dışındaki meslektaşlarımız) ve yukarıda bahsedildiği şekilde makalenin sade, açık ve etkili şekilde yazılıp yazılmadığını gözden geçiren kişilerdir. Ekspert iç hakemler ise; makalenin konusu hakkında derinlemesine bilgi sahibi olan ve makaleye yön verebilecek kişilerdir (örneğin aynı bölümde çalıştığımız bizden daha tecrübeli meslektaşlarımızⁱⁱ). Dış hakemler ise; makale konusunda görüş istenebilecek ve makalenin verileri ile hiçbir ilişkisi bulunmayan meslektaşlarımızdır. Dış hakemler makalenin yazarı veya konusu ile doğrudan ilişkisi bulunmadığından makaleye çok daha objektif gözle bakabilir. İç ve dış hakemlere makale gönderilmeden önce hakemlerle önceden temas kurulmalı, bu iş için zamanı olup olmadığı sorulmalı ve konu hakkında bilgi verilmelidir. Aksi halde uzayan ilave görüş (pre-peer review) süreci yazının basılma süresini ve dolayısı ile makaleye olan motivasyonu azaltabilir. Sonuçta hangi hakem tercih edilirse edilsin, iç ve dış hakemler şu soruları objektif şekilde yanıtlamalıdır: 1-Literatüre katkı sağlıyor mu?, 2-İkna edici mi?, 3-Gönderilecek dergiye uygun mu? 4-Sade, açık ve etkili bir dil kullanılmış mı? Hakemlerden gelen görüşler neticesinde yazı yeniden gözden geçirilip mükemmelleştirilebilir.^[1]

İç ve dış hakem görüşleri alındığında öncelikle işaret edilen problemlere ve çözümlerine odaklanılmalıdır. Gelen eleştiriler yargılanmalı ancak savunma mantığı ile değerlendirilmeme-

lidir. İç ve dış hakem yorumlarının beklendiği bu “kuluçka” döneminde literatür yeniden gözden geçirilmelidir; çünkü bu sırada sizin çalışmanızda tartışmanız gereken yeni bir literatür basılmış olabilir.

5. Genel olarak makale yazımındaki hatalar nelerdir?

Makale yazımında belki de; en önemli *hata çalışmanın net bir mesajının olmaması*, birden fazla fikrin tek bir metinde yer alması veya makaleyi güçlendirmek için birden fazla ilişkisiz sonuçların tek seferde verilmesidir. Bunlar kabaca “çalışma odağının kaybolması olarak” nitelenebilir. Sonuçta yazarlar makale yazımının her aşamasında şu soruyu kendilerine sormalıdır. “Bu çalışma ne demek istiyor?” Bu soru sorulduğunda her zaman net bir cevap alınabiliyorsa çalışmanın yönü kaybolmuyor demektir. Ayrıca, şablon oluşturularak takip edilmesi istenilen net mesajları vermek adına katkı sağlayıcı olacaktır.

Makalenin bitirildikten sonra kontrol edilmemesi de; önemli hatalardan biridir. Bu sebeple, yazarlar makalenin sonlandırıldığına karar verdikten sonra en az 3 defa tekrar/kontrol yapılmalıdır. Birinci tekrar makalenin mantığının uygun olup olmadığı, organizasyonun değerlendirilmesi ve söylenmek istenilen mesajların veriliş biçiminin kontrolü olmalıdır. İkinci tekrarda yazım ve dilbilgisi hataları değerlendirilmelidir. Üçüncü tekrarın ise makalenin yazımından 1-2 hafta sonra yapılması uygundur. Böylece “soğumuş” olan makalenin kontrolü daha objektif bir bakış açısı ile değerlendirilerek bütünlüğün değerlendirilmesinde yardımcı olacaktır.

Diğer hatalı konular ise; makalenin aşırı olması ve tekrarlar içermesi, çalışma nedeni olan problemlere veya çözüm yollarına çok fazla değinilmesi, başka çalışmaların pozitif veya negatif yönde aşırı eleştirilmesi ve amacın bulguları paylaşmak olduğu unutulmuş çok edebi bir dil kullanma çabası olarak sıralanabilir.^[4]

B) Tartışma bölümünün yazım süreci konusundaki yaklaşımlar:

1. Genel hatları ile tartışma nasıl oluşturulmalıdır? Genel olarak tartışma bölümünün uzunluğu önceki bölümlerin (giriş, gereç ve yöntemler ve bulgular) toplamından fazla olmamalı ve 6-7 paragrafta tamamlanmalıdır. Her paragraf kabaca 200 kelimayı aşmamalı ve bunun için sık sık kelime sayımı yapılmalıdır. Tartışma bölümü genel olarak 3 ayrı kısımda kaleme alınabilir. 1-Giriş paragrafı, 2-Ara paragraflar, 3-Sonuç paragrafı.

Giriş paragrafı çalışmanın anafikrinin bulunduğu tartışma kısmıdır. Çalışmanın giriş bölümü tekrarlanmadan çalışmanın cevap aradığı soru ve güncelliği irdelenir. Giriş paragrafı konu ile ilgili tartışmasız bir giriş cümlesi ile başladıktan sonra kabaca

ⁱⁱİstanbul Tıp Fakültesi’nde zaman zaman kongrelere giden posterler Çarşamba sabahı toplantılarında tartışılmakta ve çalışmanın zayıf ve güçlü tarafları konusunda iç hakem görüşü alınmaktadır.

çalışma hakkında şu sorulara yanıt veren bir kısımla devam eder. 1-Bizim odaklandığımız, tartışılması veya geliştirilmesi gereken konu nedir?, 2-Buna nasıl bir çözüm önerisi getirilebilir, 3-Buradaki yeni, farklı veya inovatif konu ne olabilir?, 4-Bizim çalışmamız bu problemin çözümüne nasıl katkıda bulunabilir. Bu formattaki giriş paragrafı tüm klinik çalışmalarda okuyucuyu tartışmanın geri kalanına ısındırma konusunda faydalıdır. Ancak deneysel çalışmalarda temel bulguların ilk paragrafta özetlenmesi genel olarak dergi editörlerince tavsiye edilmektedir.^[5]

Tartışma bölümünün son paragrafında ise; çalışmanın “sınırlayıcı” ve çok iddialı olmayan bir ifade ile de; “güçlü” yönlerinden bahsedilmelidir. Çalışmanın sınırlayıcı yönlerinden bahsedilmesi hem yazarların çalışmalarına objektif bakışlarını yansıtacak; hem de dergi hakemlerinin soracakları soruların önceden cevaplanmasını sağlayacaktır. Diğer taraftan son paragrafta, konuya ilişkin gelecekte yapılabilecek çalışmalara (future directions) veya potansiyel klinik uygulamalara (clinical points) vurgu yapılabilir.

2. Tartışma bölümünün ara paragrafları nasıl oluşturulmalıdır? Tartışma bölümünün giriş ve son paragrafları haricindeki paragraflar aslında makalenin sıkıcılık testinden geçtiği yerdir. Burada konuyla ilişkili diğer araştırmacıların ne yaptığı değil, sizin ne bulduğunuz tartışılır. Önceki çalışmalar sadece sizin bulgularınızın açıklayıcısı ya da destekçisi olabilir. Her paragraf kendi içerisinde tartıştığı konuya göre lehte ve aleyhte görüşler, kritik değerlendirme ve öğrenme noktaları içermelidir.

Bizim ara paragrafların yönetimindeki yaklaşımımız “*böl ve yönet*” taktiğidir. Buna göre çalışmanın önem sırasına göre bulguları belirlenir ve her bulgu için bir paragraf oluşturulur (Şekil 1). Her paragraf önce tartışılacak bulgu ile ilgili “tartışmasız” bir giriş cümlesi ile başlar. Bu cümle temelde “biz ne bulduk?” sorusunun cevabı da olabilir. Ardından tartışılacak konu ile ilişkiyi sağlayan bir bağlantı cümlesi yerleştirilir. Sonrasında güncel literatür ışığında bulgu tartışıldıktan sonra bu konudaki yeni fikirler ortaya konur ve bir sonuç cümlesi ile paragraf kapatılır.

Bu paragrafta fazla detaya girmeden paragrafın konusu olan ana bulgu vurgulanmalıdır. Diğer çalışmalar içerisindeki yeri ve önemi belirtilmelidir. Ancak bu yapılırken refere edilecek çalışmalar rastgele değil, bir mantık dahilinde sunulmalı (geçmişten günümüze, az vakadan çok vakaya doğru) ve diğer çalışmalar ile çelişen yönleri varsa bunlar üzerinde durulmalıdır. Bulguların desteklemediği veya kesinliğinden emin olunamayan sonuçlar yazılmamalı ve bulgular kısmında verilen numerik değerler çok gerekmedikçe tekrarlanmamalıdır.

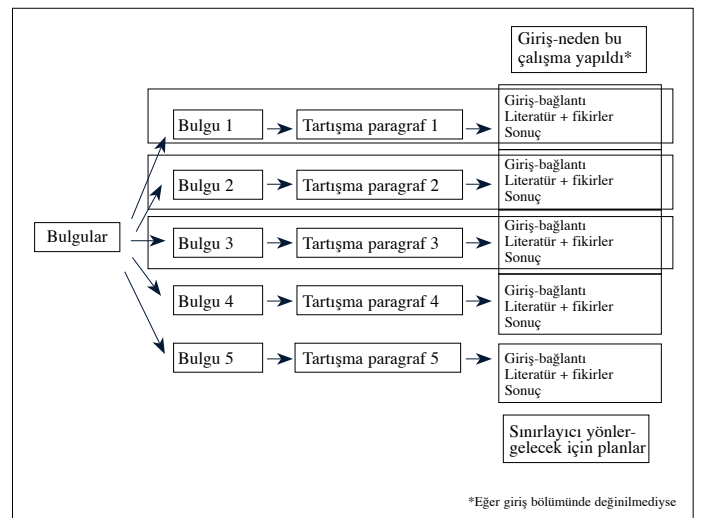
Bunların yanında paragraf içerisinde şu soruların sorulması ve bunlara yanıt aranması da paragrafın yazımını kolaylaştı-

racaktır.^[1] 1-Tartışılan bulgu yanlış veya yetersiz olabilir mi?, 2-Neden yanlış olabilir? (yetersiz körleme, protokol kirlenmesi, takiplerden çıkma, çalışmanın gücünün düşük olması vb.), 3-Sonuç ne anlama geliyor?

3. Genel olarak tartışma bölümünün yazımındaki hatalar nelerdir?: Tartışma bölümünün kaleme alınmasında yapılan belki de en önemli hata, tüm literatürden bahsetme ihtiyacıdır. Burada hatırlanması gereken derleme yazılmadığı, literatürün değil, o paragrafın ilişkili olduğu bulgunun tartışılması gerektiğidir. Bu arada paragraflardaki her kelime sayılarak özenle yerleştirilmelidir. Anlamı değişmeden çıkarılabilecek her kelime çıkarılmalıdır. Paragraflarda “kelime salatası”ⁱⁱⁱ ile adeta “destan yazılması” çabuk retlerin en önemli nedenidir. Çünkü hakem tartışma bölümünün düzeltilmesinin zor olduğuna kanaat getirdiği zaman, vakit kaybını önlemek için kararını ret yönünde kullanacaktır. (Uniform requirements for manuscripts: International Committee of Medical Journal Editors [http://www.icmje.org/urm_full.pdf])

Diğer önemli bir hata konusu da; tartışma bölümünde çok fazla referans verilmesi veya verilen referansların yazıda atıfta bulunulduğu bölüm ile ilişkili olmamasıdır.^[3] Çalışmaları refere ederken mümkün olduğu kadar (paragraf girişlerindeki tartışmasız cümleler veya paragraflar arası bağlantıyı sağlayan cümleler haricinde) orijinal makaleler kullanılmalıdır. Bildiri özetleri hiç refere edilmemeli, derleme makaleleri ise çok gerekmedikçe verilmemelidir.

4. Yazım ve dilbilgisi konusunda nelere dikkat edilmelidir?: Makalenin genelinde olduğu gibi, tartışma kısmında da metin basit bir dille; sanki bir meslektaşımız ile konuşuyor gibi yazılmalıdır.^[2] Her cümle tek bir noktayı işaret etmeli, gereksiz

Şekil 1. Böl ve Yönet taktiği

ⁱⁱⁱZayıf mantıksal anlam taşıyan ve sonuca götürmeyen kelimelerden veya cümlelerden oluşan yazım biçimi.

yere uzun olmamalı ve toplamda 25-30 kelimeyi geçmemelidir. Önceki cümle ile bağlantıyı sağlayan eski bilgi cümlelerin başında, cümle ile verilmesi amaçlanan yeni bilgi cümlelerin sonunda yer almalıdır. Cümlelerin oluşturulması sırasında gereksiz kelimelerden kaçılmalı^{iv} ve “edilgen çatı” (passive voice)’dan çok “etken çatı” (active voice) kullanılmalıdır.^v Türkçe bilim dili olarak kullanıldığında geleneksel olarak “edilgen çatı” kullanıldığından bu durum bizim yazma alışkanlıklarımız ile gelişmektedir. Ancak cümlelere “biz” diye başlamaktan kaçınılmamalıdır.^{vi} Çünkü dergi editörleri yazının anlaşılabilirliğini artırmak amacı ile etken çatı kullanımını tavsiye etmektedir.

Sonuç olarak, genel olarak makale yazım sürecinde akılda kalması gereken nokta çalışmanın *basit-açık-etkili* prensipleri ile yazılması gerektiğidir. Bu prensipler ışığında bizim günlük pratiğimizde olduğu gibi makalenin tüm komponentleri (IMRAD) eşzamanlı olarak yazılabilir. Tartışma bölümünde “böl ve yönet” taktiği tartışma bölümünün yazım sürecini oldukça kolaylaştırmaktadır. Diğer taraftan çalışma hakkında konu ile

ilişkili veya ilişkisiz meslektaşlarımızdan geribildirim almak yazının mükemmelleştirilmesi açısından faydalı olabilir. Şunu unutmamak gerekir ki; hiçbir makale mükemmel değildir ve yalnızca dilsel problemlerden ve bu konudaki tecrübesizlikten dolayı makale yazmaktan kaçınılmamalıdır.

Kaynaklar

1. Welch HG. Preparing manuscripts for submission to medical journals: The paper trail. *Eff Clin Prac* 1999;2:131-7.
2. Thompson A. How to write an English medical manuscript that will be published and have impact. *Surg Today* 2006;36:404-9. [CrossRef]
3. Setiati S, Harimurti K. Writing for scientific medical manuscript: A Guide for preparing manuscript submitted to biomedical journals. *Acta Med Indones* 2007;30:50-5.
4. Murray R. Finding a topic and developing an argument. In Murray R editor *Writing for Academical Journals*. Open University Press 2005.p.67-98.
5. International Committee of Medical Journal Editors. Uniform Requirements for Manuscripts Submitted to Biomedical Journals: Writing and Editing for Biomedical Publication. Updated April 2010.

^{iv}Örnekler: “White in color” yerine “white color”; “definitely proven” yerine “proven”; “past history” yerine “history”; “in order to” yerine “to”. (2 no’lu referanstan alınmıştır)

^vÖrnek: “No instances of either postoperative death or major complications occurred during the early post-operative period” yerine, “There were no deaths or major complications occurred during the early post-operative period.”

^{vi}Örnek: “Measurements were performed to evaluate the levels of CEA in the serum” yerine “We measured the serum CEA levels”